

Ankara'da pahalı doğalgaz satışı, yasayla alıcı şirkete garanti edildi...

GÖKÇEK'E DOĞALGAZ DAĞITIM İHALE YETKİSİ

Ankara Büyükşehir Belediye yönetiminin yıllardır kangren haline dönüştürdüğü borç batağının faturası halka kesiliyor. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in talepleri doğrultusunda hazırlanan EGO'nun özelleştirilmesi olarak kamuoyuna yansıyan yasa, yürütme ve yürürlük maddeleri hariç bir maddelik düzenleme olarak seçimler önce-

sinde TBMM'den geçirildi. Yasanın yürürlüğe girmesinin ardından Eylül ayında Başkent'in doğalgaz dağıtım işi EGO'dan ayrılarak Başkent Doğalgaz A.Ş adı altında Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan yeni bir şirkete devredildi. Bu şirketin blok satışı planlanıyor.

Ankara doğalgaz dağıtımının özelleştirilmesine ilişkin 5669 sayılı

Doğalgaz Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 25 Mayıs 2007 tarihinde TBMM'de kabul edilirken, Cumhurbaşkanı'nın onayının ardından 12 Haziran 2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. "Kişiyi özel düzenleme" olarak nitelendirilebilecek yasayla, Telekom, Tüpraş, elektrik santralleri ve dağıtım şebekeleri gibi Türkiye'nin en büyük, karlı ve yüksek vergi ödemesi yapan, nitelikli işler gerçekleştiren kurumlarda bile bırakılmayan ayrıcalık Melih Gökçek yönetimine devredilmiş oldu. Yasaya göre Gökçek yönetimindeki Ankara Büyükşehir Belediyesi, EGO'nun yürüttüğü doğalgaz dağıtım işini belediye tarafından kurulacak yeni bir şirkete devredecek. Ancak bu devir Gökçek yönetiminin biriktirdiği doğalgaz borç dağıtımını kapsamayacak. EGO, içi boşaltılmış, borçlu bir şirket olarak belediyede kalacak. Oluşturulacak yeni şirketin hissesinin en az yüzde 80'lik bölümü 2 yıl içinde Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından satılacak. Bu satıştan sağlanacak para, öncelikle EGO'da bırakılmış olan bu borçların kapatılması için kullanılacak.

Doğalgaz dağıtım ihalelerindeki EPDK'nın yetkisi, Ankara doğalgaz dağıtım hizmetinin özelleştirilmesine yönelik çıkarılan ayrıcalıklı bir yasal düzenleme ile Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne devredildi. Yasayla doğalgaz tarifesinde doğalgaz alım maliyeti dışında ana kalemi oluşturan birim hizmet ve amortisman bedeli fahiş fiyatla belirlenirken, alıcı şirkete dolar bazında garanti sağlandı.

Ankara Belediyesi Uzlaşmadı

Belediyelerin borçları için sağlanan uzlaşma olanağı kapsamında Hazine pek çok belediye ve bağlı kuruluşla masaya oturup, anlaşma yapıp, borç tahsilatları gerçekleştirirken, Ankara Büyükşehir Belediyesi ile uzlaşma sağlanamadığı açıklanmıştır. Bugün Ankara Büyükşehir Belediyesi'yle neden uzlaşma sağlanamadığı ortaya çıkmıştır.

EPDK'nın Yetkisi Belediyeye Devredildi

Kamunun yatırım yapmasına "serbestleşme ve bağımsız bir kurul" olduğu vurgusuyla karşı çıkan, bugüne kadar gerçekleştirdiği doğalgaz dağıtım ihaleleriyle övünen Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) ise, Ankara'nın doğalgaz dağıtım hizmetinin özelleştirilmesi için gerçekleştirilen ayrıcalıklı düzenlemeye nedense "ses çıkarmamayı" tercih etmektedir. Üstelik "bağımsız kurul" olan EPDK'ya, yasayla EGO'dan doğalgaz dağıtım hizmeti işini devraldıktan sonra satılacak olan belediye şirketine 30 yıllık lisans verme yükümlülüğü getirilmektedir. Bununla da yetinilmekte, EPDK'nın doğalgaz dağıtım ihalelerinde soru işaretleri yaratacak düzeyde indirimlerin yapıldığı ihale ortamı dahi yaratılmaksızın satılacak olan şirkete olağanüstü kar garantisi tanınmaktadır. Satılacak şirketin 30 yıllık dağıtım lisansına sahip olacağı sürenin 10 yıllık bölümü için birim hizmet ve amortisman bedeli olarak metreküp başına 0.05555 dolar, taşıma bedeli olarak da metreküp başına 0.0077 dolarlık fiyat garantisi sağlanmaktadır.

4646 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılması ve Doğalgaz Piyasası Hakkında Kanunu'nun "Doğalgaz piyasa faaliyetleri"ni düzenleyen maddesinde, EPDK'nın bu alandaki yetkisi, "Doğalgazın şehir içi dağıtım: Şehir içi doğalgaz dağıtım hizmeti, kurum tarafından açılacak ihaleyi kazanan şirkete mahalli doğalgaz dağıtım şebekesinin mülkiyeti de dahil olmak üzere şehrin gelişmişlik düzeyi, tüketim kapasitesi ve kullanıcı sayısı gibi hususlar dikkate alınarak kurum tarafından belirlenecek lisans süresi için verilir" biçiminde tanımlanmıştır. Kurumun satış tarifesindeki yetkisi de aşıktır:

"Dağıtım şirketinin birim gaz alım fiyatı, birim hizmet bedeli, amortisman bedelleri ve diğer faktörlerden meydana gelecek olan perakende satış fiyatları ve tarife esasları kurumca belirlenir."

Yasaya göre, doğalgaz birim hizmet ve amortisman bedelinin, dağıtım lisansının 11. yılından itibaren şirketin teklifi ve EPDK'nın kararıyla belirlenmesi öngörülmektedir. Buna göre EPDK, diğer illerdeki doğalgaz dağıtım hizmetinde sahip olduğu tarifeyle ilişkin yasadaki yetkisine ancak 11 yıl sonra ulaşacaktır.

EPDK'nın kuruluş yasasındaki düzenlemeler Melih Gökçek yönetiminin talebi karşısında yok sayılmıştır. Bu düzenlemelerin yerindeligi, EPDK'nın bağımsızlığı ya da nereye bağımlı olduğu ayrıca tartışılabilir, ama yaratılan çifte standart ortaya konulması ve bu çifte standarda izin verilmemesi gerekir. Üstelik bu kamu yararının da bir zorunluluğu olarak ortada durmaktadır. Melih Gökçek yönetimi döneminde yaratılan borç batağının bedelinin gelecek 10 yılda Ankara halkının cebinden 1 milyar dolara yakın paranın bir şirkete aktarılması yoluyla tahsil edilmesi, bu aktarım olanağı nedeniyle de doğalgaz dağıtım yapacak şirketin Büyükşehir Belediyesi'nin yarattığı borçları kapatabilecek bir fiyata satılabilmesi planlanmaktadır.

EPDK'nın bundan önce yaptığı ihalelerde birim hizmet ve amor-

tisman bedellerin 0 düzeyine kadar düştüğü, hatta eksi düzeye inmesi anlamına gelecek şekilde abone bağlantı bedellerinde bile açık indirim uygulamalarının yaşandığı dikkate alındığında, yasayla satılacak şirkete sağlanan fiyat garantisinin büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Örneğin EPDK'nın 20 Temmuz 2007 tarihinde gerçekleştirdiği, "Adana, Mersin, Osmaniye, İskenderun, Tarsus, Ceyhan, Dörtüyük, Toprakkale, Payas, Karayılan, Sarıseki, Denizciler, Bekbele, Nardüzü, Azganlık, Belen ve Kadırlı" şehirlerinden oluşan Çukurova bölgesi için yapılan doğalgaz dağıtım hizmeti işinin satış ihalesinde birim hizmet ve amortisman bedeli 0'a kadar inmiş, abone bağlantı bedelinde yapılan açık eksiltme sonucunda da abone bağlantı bedeli 167 dolara kadar düşürülmüştür.

Yasayla 833 Milyon Dolarlık Kıyak

EGO'nun en son açıkladığı 2004-2005 yıllarına ait gaz tüketim verileri dikkate alındığında yıllık Ankara'nın 1.5 milyar metreküp doğalgaz tüketimi gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu tüketim miktarı üzerinden satılacak şirkete birim hizmet ve amortisman

bedeli olarak sağlanan fiyat garantisini yıllık 83.3 milyon dolara ulaştırmaktadır. Tüketim miktarının artması beklenmesine karşın en azından bu düzeyin korunacağı varsayıldığında gelecek 10 yılda halkın cebinden şirkete aktarılacak tutar 833 milyon dolara çıkmaktadır.

En Yüksek Bedelli İlden Yüzde 75 Daha Pahalı

Yasada birim hizmet ve amortisman bedeli metreküp üzerinden verilirken, EPDK'nın dağıtım lisans ihalelerinde aynı bedel kilovatsaat üzerinden belirlenmektedir. EPDK'nın "Doğalgazın Faturalandırmaya Esas Satış Miktarının Tespiti ve Faturalandırılmasına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği" uyarınca, 1 metreküp doğalgaz, 10.64 kilovatsaat enerji olarak dönüştürülüyor. Buna göre yasada 1 metreküp için öngörülen 0.05555 dolarlık fiyat üzerinden 1 kilovatsaat enerji bedelinin 0.520 sent olduğu ortaya çıkıyor. EPDK'nın 2003 yılından itibaren gerçekleştirdiği toplam 51 doğalgaz dağıtım ihalesi içinde kilovatsaat başına en yüksek birim hizmet ve amortisman bedeli 0.297 sent ile Van ili için ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne özel düzenleme ile Ankara halkı doğalgaz dağıtımını işini Türkiye'de en yüksek fiyatın ortaya çıktığı Van'dan bile yüzde 75 daha pahalıya alacaktır. Ankara'nın tüketimini dikkate aldığımızda ihalelerde oluşan en yüksek bedele göre bile Ankara halkı bir yılda 47.4 milyon dolar ödeyecekken, yasayla verilen yüksek fiyat garantisıyla 1 yılda 83 milyon dolar ödemek zorunda kalacaktır. Yani Ankara halkı, ihalelerde oluşan en yüksek bedele göre yapılması gereken ödemeyi bile 35.6 milyon dolar daha yukarı çekilerek doğalgaz hizmetinden yararlandırılacaktır.

Doğalgaza Yüzde 10.8 Zam

Resmi Gazete'de 6 Ocak 2006 tarihinde yayımlanan EPDK'nın perakende satış tarifesine ilişkin kararına göre,

EGO için en yüksek birim hizmet ve amortisman bedeli 1 metreküp için 0.058019 YTL, 1 kilovatsaat için de 0.00545291 YTL olarak belirlenmişti. Kurul kararında, bu bedelin Şubat 2006'dan itibaren aylık olarak üretici fiyatları endeksindeki değişime göre yeniden hesaplanması öngörülmüştür. 2006 yılından itibaren aylık hesaplamalarla Ağustos 2007 tarihine gelindiğinde birim hizmet ve amortisman bedelinin 1 metreküp doğalgaz başına

Birim hizmet ve amortisman bedelinin 0 olduğu iller dikkate alındığında, 10 yıllık dolar bazında garantili fiyatla alıcı şirkete, Ankaralıların cebinden 1 milyar dolara yakın para aktarılacak. İhalelerde en yüksek bedelin olduğu ilden bile yüzde 75 daha pahalı belirlenen birim hizmet ve amortisman bedeliyle 24 Ağustos 2007 tarihli kur üzerinden vatandaşın doğalgaz faturalarına yüzde 10.8 zam gelecek.

0.066667 YTL olduğu görülmüştür. Yasayla dolar bazında belirlenen birim hizmet ve amortisman bedeli, 24 Ağustos 2007 tarihli kur üzerinden YTL'ye dönüştürüldüğünde 1 metreküp için bedelin 0.073887 YTL'ye yükseltildiği görülmektedir. Böylece doğrudan doğalgaz dağıtım şirketini satın alacak şirkete, bugün uygulanan fiyata göre yüzde 10.8 oranında doğrudan zam olanağı sağlanırken, 10 yıllık dönem için de dolar bazında güvence verilmiş oluyor. Bu Ankaralıların 1 yılda tüketecekleri 1.5 milyar metreküp doğalgaz için yaklaşık 11 milyon YTL fazla para tahsil edilmesi anlamına geliyor. Ankaralıların 10 yıllık süreçte yılda 1.5 milyar metreküp tüketiminin ve kurun aynı kaldığı varsayıldığında, 110 milyon YTL fazladan aktarım yapılacağı ortaya çıkmaktadır.

Devir Yapıldı, Satış Yolda

Yasanın ardından hızla kurulan yeni şirket Başkent Doğalgaz A.Ş.'ye, EPDK tarafından 31 Ağustos 2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 30 yıl süreli dağıtım lisansı da verildi. Lisans verilmesi ve doğalgaz dağıtımının EGO'dan Başkent Doğalgaz A.Ş.'ye devredilmesinin ardından satış sürecine yönelik de karar alındı. Lisans verilmesiyle birlikte yasada dolar bazında garanti edilmiş olan amortisman ve birim hizmet bedelini de uygulama olanağı sağlanmış oldu.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden 17 Eylül 2007 tarihinde yapılan açıklamada, Büyükşehir Belediye Meclisi Olağan Toplantısı'nda kurulan yeni şirket Başkent Doğalgaz A.Ş.'nin hisselerinin blok satışı kararı alındığı bildirildi. İhalelerin de Belediye Encümeni tarafından yapılacağı duyurulurken, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Türkiye'nin en büyük özelleştirmeleri arasında olacağını belirttiği Başkent Doğalgaz A.Ş.'nin blok satışından 3 milyar doların üstünde gelir beklendiğini söyledi. ■